28e JAAR. 'S HERTOGENBOSCH, 1856. No. 49.

DE NOORDBRABANTER,

STAAT- EN LETTERKUNDIG DAGBLAD.

Verschijnt driemaal in de week, des Dingsdags, Dondezdags en Zaturdags. Abonnement per 3 Maanden f 3,00; franco per post f 3,50. Afzonderlijke nommers f 0,10.

DICERE VERUM QUID VETAT? HORATIUS.

DONDERDAG, 24 APRIL.

Advertentien f 0,10 per regel, zegelregt bij elke plaatsing f 0,35. Advertentien, Brieven, Gelden enz. *franco* aan de uitgeefster de Wed. D. A. A. DE ROOY, te *'s Hertogenbosch*.

VERKIEZING VAN DE PROVINCIALE STATEN.

Art. 24 van de Provinciale Wet zegt: »De helft van de leden der Staten treedt om de drie jaren af, met den eersten Dingsdag der maand Julij. De aftredende leden zijn dadelijk weder verkiesbaar.

Art. 5 zegt: «De gewone tijd der verkiezing der leden van de Staten is de tweede Dingsdag der maand Mei. Alsdan wordt voorzien in de vervulling van de plaatsen der leden die met den volgenden eersten Dingsdag van Julij aftreden."

In het jaar 1856 nu treedt de helft der leden af; de verkiezing zal alzoo op den 13 mei aanstaande moeten plaats hebben.

Wij laten hier de namen volgen van de leden die in onze provincie aftreden met aanwijzing der hoofd-kiesdistrikten;

I. *'s Hertogenbosch:* de heeren H. T. J. van der Ven, Mr. C. J. A. van Rijckevorsel, Mr. W. C. van Heurn, A. C. van Lanschot.

II. *Grave:* de heeren Mr. J. A. M. Verheijen van Estveld J. F. Sengers, O. van Dijk.

III. *Tilburg:* de heeren B. J. Mutsaers, F. Suijs, R. F. Wierdsma. J. H. A. Diepen.

IV. *Heusden:* de heeren A. J. J. de Roij van Zuidewijn-Cappelle, R. Middelkoop, Mr. Korteweg.

V. *Helmond:* de heeren A. H. Bots, J. F. Pompe, P. L. Prinsen.

VI. *Eindhoven:* de heeren Mr. A. J. H. van Baar, H. de Wit, W. Huijsmans.

VII. *Breda:* de heeren G. Buijsen, Mr. C. A. van Dam, J. van Ginneken, J. A. van Etten.

VIII. *Zevenbergen:* de heeren T. Heeren Gz., Mr. N. P. Brouwers, F. H. H. Borret.

IX. *Bergen-op-Zoom:* de heeren Dr. J. A. de Ram, Mr. J. A. M. Roels, L. C. de Geep, Sluys.

HOOFDELIJKE OMSLAG TE 's BOSCH.

Gelijk men weet, zijn tot hieraan alle pogingen in den schoot van den gemeenteraad, om voor 's Hertogenbosch eenen hoofdelijken omslag vastte stellen, vruchteloos gebleven; ziedaar weldra reeds een jaar verloopen sedert aan het hervormingswerk der belasting alhier de eerste hand geslagen werd, en wat is er afgedaan? Bijna niets. Wij willen daarom niet zeggen dat de leden van den gemeenteraad niet werkzaam genoeg zijn geweest? Neen; er is gewerkt, veel gewerkt, daarvan moeten wij ons overtuigd houden; maar breekt eens ijzer met handen, en noopt eens iemand zijne beginselen te laten varen, welke hij naar eigen overtuiging de beste meent te zijn. De leden der twee kommissien welke vroeger bijzonder met het aanwijzen van eenen maatstaf tot regeling van den hoofdelijken omslag belast zijn geweest, werden, gelijk men weet, in de zitting van den Raad op 18 Feb. jl. tot éene kommissie vereenigd; daardoor hebben zij in de kalmte, in de eenzaamheid der vergaderingen, hunne gedachten wederzijds kunnen wisselen en hunne denkbeelden ontwikkelen, en het is hun dan ook mogen gelukken, niettegenstaande de moeijelijkheid, waarvan een dagblad reeds na de eerste kommissie-vergadering gewaagde, een ontwerp in gereedheid te brengen.

Wij zijn in de gelegenheid gesteld geworden kennis te kunnen nemen van het door de Kommissie voorgestelde BESLUIT *tot heffing van eenen hoofdelijken omslag*, dat de volgende bepalingen bevat:

I. Jaarlijks wordt van de ingezetenen der gemeente die een eigen middel van bestaan hebben, eene belasting geheven op hun vermoedelijk inkomen.

II. De hoogste aanslag is f 350.00 en de laagste 60 centen.

III. Als grondslag der belasting wordt genomen de *uiterlijke staat* dien de ingezetenen voeren, beoordeeld naar hunne *vertering* en hun *vermoedelijk inkomen.*

IV. De belastingschuldigen worden in dertien klassen verdeeld, en betalen:

In de	1e	klasse	van	f 307.00	tot	en	met	f 350.00
»	» 2e	»	»	- 253.00	»	»	»	- 306.00
»	» 3e	»	»	- 207.00	»	»	»	- 252.00
»	» 4e	»	»	- 173.00	»	»	»	- 206.00
»	» 5e	»	»	- 167.00	»	»	»	- 172.00
»	» 6e	»	»	- 112.00	»	»	»	- 166.00
»	» 7e	»	»	- 86.00	»	»	»	- 111.00
»	» 8e	»	»	- 61.00	»	»	»	- 85.00
»	» 9e	»	»	- 36.00	»	»	»	- 60.00
»	» 10e	»	»	- 23.00	»	»	»	- 35.00
»	» 11e	»	»	- 10.00	»	»	»	- 22.00
»	» 12e	»	»	- 3.76	»	»	»	- 9.00
»	» 13e	»	»	- 0.60	»	»	»	- 3.75

V. Ingezetenen, wier vermoedelijk inkomen de som van f 250.00 niet te boven gaat, worden niet aangeslagen.

VI. De belastingschuldigen met *een* inwonend kind worden voor het geheel bedag, — met *twee tot vier* inwonende kinderen voor het bedrag van *éene* klasse minder, — met *vijf tot negen* inwonende kinderen voor het bedrag van *twee* klassen minder, — en met *tien en meer* inwonende kinderen voor het bedrag van *drie* klassen minder in de belasting aangeslagen.

Deze bepalingen zijn klaar en duidelijk, maar nu volgt nog een ander artikel, welks *nut* of *doel* wij niet goed kunnen inzien of begrijpen.

VII. Het laatste artikel, namelijk, zegt dat het den belastingschuldigen vergund wordt, het bedrag van hun vermoedelijk inkomen, in plaats van naar hun werkelijk inkomen over het vorige jaar, te doen berekenen naar de huurwaarde van de panden of gedeelten daarvan, en van de paarden van gemak of weelde der eerste klasse, welke zij, uit welken hoofde ook, op den eersten Mei van het jaar, waarover de omslag plaats heeft, in gebruik hebben, of, bij latere inwoning in de gemeente, in den loop van het jaar in gebruik nemen.

Het vermoedelijk inkomen wordt in dit geval berekend naar de klassen van het volgende tarief:

WAT DE HUURWAARDE BETREFT.

1e	klasse	van	f 30.00	tot	f 79.00	tweemaal
2e	»	»	- 80.00	»	- 149.00	drie »
3e	»	»	- 150.00	»	- 249.00	vier »
4e	»	»	- 250.00	»	- 299.00	vijf »
5e	»	»	- 300.00	»	- 419.00	zes »
6e	»	»	- 420.00	»	- 499.00	zeven »
7e	»	»	- 500.00	»	- 569.00	acht »
8e	»	»	- 570.00	»	- 649.00	negen »
9e	»	»	- 650.00	»	- 699.00	tien »
10e	»	»	- 700.00	»	- 759.00	elf »
11e	»	»	- 760.00	»	- 849.00	twaalf »
13e	»	»	- 850.00	en	meer	dertien»

WAT DE PAARDEN VAN GEMAK OF WEELDE DER EERSTE KLASSE BETREFT.

a. van *één* paard het bedrag aan rijksbelasting in hoofdsom vijftienmaal.

b. van *twee* paarden het bedrag aan rijksbelasting in hoofdsom twintigmaal.

b. van *drie* en meer paarden het bedrag aan rijksbelasting in hoofdsom vijf en twintigmaal.

De huurwaarde wordt voor de belastingschuldigen tot hoofdsom gebragt met het vermenigvuldigingscijfer van *éene* klasse minder voor twee, drie of vier — van *twee* klassen minder voor vijf, zes, zeven, acht of negen — voor *drie* klassen minder voor tien of meer kinderen.

Ten slotte wordt gezegd dat van het bij dit artikel vermoedelijk inkomen, jaarlijks zooveel ten honderd voor belasting betaald wordt, als bij besluit van den Raad wordt vastgesteld, zonder dat dit bedrag drie ten honderd mag overschrijden.

Ziedaar de hoofdbepalingen van het nieuw ontwerp-besluit tot heffing van een hoofdelijken omslag te 's Bosch, waaromtrent wij met belangstelling de beraadslagingen in den boezem van den Gemeenteraad te gemoet zien.

REDEVOERING *van den heer* MEIJLINK, *in de zitting der Tweede Kamer van den* 16 *April ll. bij de algemeene beraadslagingen over het Wets-Ontwerp tot regeling der banken van leening, uitgesproken.* (*)

Mijnheer de Voorzitter, ik vang aan met openlijk mijne vreugde te betuigen, dat de heer Minister den moed gehad heeft, een onderwerp, hoogst gewigtig én uit volkshuishoudkundig belang èn uit een zedekundig oogpunt beschouwd, door de wet en daaruit voortvloeijende wettelijke bepalingen te willen regelen. Ik dank den Minister, dat hij zich beijverd heeft te willen *hervormen* die inrigtingen, welke, ofschoon ook bij ons van edeler oorsprong steeds met den naam van *tafelhouders van leeninghe*, van *banken van leening*, elders met dien van *monts de piété*, van *bergen van barmhartigheid* bestempeld zijn. Ik zeg den Minister dank dat hij in die instellingen niet heeft willen zien, zoo als een geëerd schrijver zulks dezer dagen deed, bloote plaatsen *waar elk geld op goed kan bekomen*, maar dat hij dieper in den aard en in het waarachtige doel dier inrigtingen is getreden, en niet dezelve heeft beschouwd als *mededingers van het* commercieele beleeningsstelsel, maar als inrigtingen ten behoeve van mingegoeden of van tijdelijke ongelukkigen daargesteld of daar te stellen. De Minister wist den *mercantilen*, den handelsgeest en de menschlievendheid of godsdienstzin, ieder hun afzonderlijk terrein aan te wijzen; tredende hierdoor in den geest der wet van 16 Pluviôse an XII en van het Koninklijk besluit van 31 October 1826.

De menigvuldige misbruiken welke bij deze inrigtingen in Nederland zijn ingeslopen, vorderen dringend verbetering. Een de Decker, thans minister in het vroeger met ons vereenigd en alstoen door dezelfde wetten beheerschte Belgie, deed dezelve ten jare 1844, in zijne »*Etudes historiques et critiques sur les Monts de Pieté en Belgique*" met groote trekken uitkomen. Een D. Arnould, administrateur-général van de Universiteit van Luik, door het gouvernement benoemd lid »*de la Commission en révision des Lois et réglémens de Piété*, stelde het volgende jaar, in zijn zoo merkwaardig werk: *Situation administrative et financière des Monts de Piété en Belgique, nécessité et moyens de les réorganiser*" de bestaande misbruiken bloot. En onze verdienstelijke landgenoot C. J. van Heel, ambtenaar bij de administratie der stadsbank van leening te 's Gravenhage, na een diep feitelijk en geschiedkundig onderzoek op eigen ondervinding gegrond, en op nasporingen met buitengewonen ijver daargesteld, deelde in twee zeer belangrijke schriften, betiteld: *de banken van leening in Nederland onderzocht*, in de jaren 1849 en 1851 bij Kruseman te Haarlem uitgegeven, het bij ons bestaande kwaad mede. Ja, Ad. de Watteville, inspekteur-général des établissemens de Bienfaisance in Frankrijk, in zijn »Rapport officiel à mr. le Ministre de l'Intérieur, sur l'administration des monts de piété", laat die gebreken, bij ons heerschende, zeer breedvoerig uitkomen, en zijne slotsom was niet vereerend voor ons nationaal gevoel. Ik zal dan ook de mededeeling daarvan deze Kamer sparen. Maar dit is zeker, ik mag het niet ontkennen, de vorige spreker betoogde het, en ik geloof wij allen zullen het bekennen, grove misbruiken bestaan bij onze banken van leening.

Al de bovengenoemde mannen achten een zuivering, eene wegneming dier misbruiken en van de aanleiding zelve daartoe hoogst noodzakelijk, doch door wettelijke en afdoende bepalingen, waartoe ons heden de gunstige gelegenheid wordt aangeboden. Even als de Aartshertog Albert en Isabella bij edikt van 8 Mei 1600 en 9 Jan. 1618 de woekerwinsten der lombardiers, die overal wis-

(*) Gelijk wij reeds gemeld hebben, is het Wets-Ontwerp in den loop der diskussie door de Regering ingetrokken.

sel- en leenbanken hadden opgerigt, door middel van Wencenlas Cobergher poogden te beteugelen; even als in onze Republiek, zonder van vroegere tijden en van vroegere klagten te gewagen, van den jare 1620 tot in het jaar 1658 toe, door synoden en andere ijvervolle kollegiën en schrijvers pogingen werden aangewend, om door nieuwe resolutien en publicatien de bij ons bestaande en *wettelijk* gedoogde misbruiken te doen wegnemen; — even als men in Frankrijk door wettelijke verordeningen, bepaaldelijk bij wet van 16 Pluviôse. an XII (6 Februarij 1804) daaraan paal en perk stelde; — even als Z. M. onze Koning Willem I, door zijn Koninklijk besluit van 31 October 1826, zoo als hij betuigde, de miskenning der eerste beginselen in vele bestaande reglementen bejammerende, in het geheel verbeteringen verlangde in te voeren; even, zeg ik, als de Belgische wetgeving, bij eene speciale wet van 30 April 1848 het geheele onderwerp naar vaste beginselen regelde; — zoo zullen wij thans het geluk hebben, ook van onze zijde dit in zich hoogst gewigtig onderwerp te regelen, en, vele misbruiken bij wet opruimende, derzelver wederinvoering, zoo ik hoop, ook bij de wet onmogelijk maken.

Deze wet, Mijnheer de Voorzitter, is *des te noodzakelijker*, omdat het Koninklijk besluit van 31 Okt. 1826, betwelk onze oudere banken van leening in *monts de piété* had pogen te veranderen, slechts hier en daar naar behooren is beaamd; grootendeels *niet* is nageleefd, grootendeels *verkeerdelijk* in werking is gebragt, zoo als bewezen wordt door hetgeen wij op bladz. 14 der Memorie van Toelichting vermeld vinden, en omdat zelfs de *wettelijke kracht* van dit besluit, alleen in het *Bijvoegsel* van het *Staatsblad* te vinden, betwijfeld wordt, zoo als zoude kunnen blijken uit het arrest van den Hoogen Raad, den 5 December 1848 gewezen; welke Hooge Raad dan ook alleen in art. 411 van het Wetb. van Strafregt middel vond om de boete, ter zake eener oprigting van eene bank van leening zonder behoorlijke magtiging door het provinciaal Geregtshof van Groningen den 18 Sept. 1848 opgelegd, te kunnen handhaven. Verklarende die Hooge Raad, dat de wet van 16 Pluviôse an XII, *relative aux maisons de prêt sur nantissement*, bij ons van kracht verklaard bij Keizerlijk dekreet van 8 Nov. 1810 en volgende (onder den titel van: *Matières diverses*) moest worden aangemerkt als vervangen te zijn door het later ingevoerde Wetboek van Strafregt.

Ik herhaal het, Mijnheer de Voorzitter, ik verheug mij met de voorstelling dezer wet. En nog ook, omdat welligt bij ons alleen geheel verouderde wettelijke bepalingen op art. 411 op het Wetboek van Strafregt na, dit onderwerp wettelijk zou kunnen schijnen te beheerschen. En bepaaldelijk voor Noord- en Zuidholland de resolutie der Staten van 17 November 1578, welke resolutie den 11den April 1584, den 7den Augustus 1586, den 8sten en 9den Mei 1592, en opvolgend werd bekrachtigd en waarbij aan de steden de regeling en het toezigt der banken van leening wordt toegekend, moetende akte tot daarstelling van eene bank van leening of het oktrooi daarvoor, ingevolge nog oudere resolutie van 10 Februarij 1575, waarvan de zonderlinge vorm den 14den Februarij daaraanvolgende werd gearresteerd, en ingevolge resolutie van 12 November 1580, door de Staten worden verleend; zijnde na dien tijd geene andere wetsbepaling dienaangaande bij mij bekend dan die van 3 en 12 Maart 1594, waarbij door dezelfde Staten »is verstaan en geresolveert dat de steden van Holland en Westvriesland van nieuws met geen tafelhouders van de tafelen van leeninge sullen mogen handelen op de exercitie van de tafelen aldaar, anders dan dat sy luiden niet meer voor interest en sullen genieten als een halve stuyver van de ses guldens ter weeke, maar wel minder", dat is ad 21$^1/_2$ pct. per jaar.

Ik weet zeer goed, Mijnheer de Voorzitter, dat de vroeger ingevoerde wet van het jaar XII, onderscheidene bepalingen der gemeentewet en andere wetten daartegen zouden strijden, maar zonder bepaalde wet *ad hoc* zouden wij nog kunnen beleven de hevigste kontestatien over bevoegdheid, zoo als wij in de resolutien der Staten van Holland en Westvriesland ten jare 1593, 1594, 1595 en 1596 zien vermeld, gemoveerd door de stad Dordrecht, dolerende ten behoeve van zekeren *Sion Lus* den Lombardier, en ter beslissing waarvan gedelegeerde regters bij transaktie moesten worden bijeengeroepen.

Eene WET over de banken van leening is dus voor Nederland eene behoefte. En de voorgedragen wet bevat naar mijne zienswijze de beginselen waarop de banken van leening moeten steunen, willen zij *kunnen bestaan, zich kunnen ontwikkelen* en tevens haar *edel doeleinde kunnen bereiken*.

Deze drie hoedanigheden zijn onmis- en onafscheidbaar; daardoor alleen zullen de bestaande misbruiken uitgedelgd en goede en beoogde vruchten voortgebragt worden. Alsdan zullen onze banken van leening aan de wenschen des vorigen sprekers beantwoorden. Intusschen de misbruiken ontstaan door een verkeerd gebruik van eene goede zaak door eenige pandleeners, zijn niet gemakkelijk te voorkomen.

De banken van leening, mits behoorlijk ingerigt, behooren mijns inziens, in eene goed geordende maatschappij te bestaan; niet als een *noodzakelijk kwaad*, maar als eene *ware behoefte*, als eene weldaad, ten einde de *mingegoeden* in hunnen tijdelijken nood of ter vinding van een handelskapitaaltje, dadelijk eene behulpzame hand te bieden en hen te waarborgen tegen de laaghartige winzucht van onedelen die niet blozen de reeds ongelukkigen, de bijna behoeftigen nog te berooven. En deze weldaad, ofschoon niet zoo groot als deze behoorde te zijn door de te hooge renten en kosten, wordt des te grooter naar mate deze inrigtingen beter zijn georganiseerd in verband met haren aard en haar waarachtig doel.

Zij moeten *wettig* ontstaan: om niet de voortbrengselen van onedele hartstogen te vermeerderen en de reeds helaas zoo bedorven maatschappij nog in bederf te doen toenemen.

Om te kunnen blijven bestaan moeten zij behoorlijk zijn gevormd, als instellingen tot voorkoming van armoede, mitsdien als inrigtingen van openbaar nut behooren zij door de openbare magt te worden daargesteld en in alle punten geregeld te worden.

In het leven geroepen en bestaande dienen zij steeds naar mijne zienswijze, zich te ontwikkelen, te kunnen ontwikkelen; daartoe behoeven zij een eigenzelvig bestaan; doch hulp en bijstand van de openbare magt, en tot vermijding van onheilen of uit vrees voor verkeerde afwijkingen moeten zij door openbare ambtenaren worden geleid.

Deze ambtenaren als even zoo vele wettig aangestelde administrateurs over inrigtingen, ten behoeve der mingegoeden of tijdelijk ongelukkigen alleen daargesteld moeten voor beider belang waken, de bezittingen der inrigting zorgvuldig beheeren, alle verspillingen vermijden en hare inkomsten zoo mogelijk trachten te vermeerderen, doch altijd met het oog gevestigd op den mingegoede, ten wiens nutte zij alleen bestaan.

Zij mogen *deze* reeds door het ongeluk getroffenen niet nog meer drukken, dan onvermijdelijk en hoogst noodig is voor het bestaan der inrigting zelve, ten einde door haar voortdurend aanwezen, nog eene lange reeks van jaren, de opvolgende ongelukkigen te kunnen helpen. Daartoe is het noodig, dat de pandleeners renten en de kosten der leening betalen, ja zelfs die menschen vergoeden, die als hunne ambtenaren al hun tijd, al hun ijver voor hen besteden.

Kunnen deze ambtenaren door wijze en niet al te drukkende lasten, door geringe overschotten, die steeds zullen moeten bestaan, hare bezittingen langzaam vermeerderen om na verloop van eenige jaren de beproefden nog beter te kunnen helpen, dit, doeltreffend gekozen, moet hun streven zijn.

Doch het is der banken van leening niet geoorloofd, naar mijne overtuiging, hare aanwinsten in openbare kassen te storten om andere inrigtingen van openbaar nut te schragen, want onverdedigbaar zoude het zijn den mingegoeden, door nood gedrongen, iets af te persen, waardoor in gemeentelijke behoeften zoude worden voorzien, al ware het zelfs tot leniging der volledige armoede, daar ontrukking aan den mingegoede van zijn hoogst benoodigde, spoedig deze ook tot den bedelstaf zoude doen afdalen. Meergegoeden zullen door billijkheid en godsdienstzin gedreven meerder genegen zijn zich eenige weinige opbrengsten te laten welgevallen dan den penning aan eene bedroefde weduwe of den bedrukten wees te zien ontnemen, om daardoor aan gemeentelasten bij te dragen of armere natuurgenooten te ondersteunen. Deze afpersing aan die bijna reeds noodlijdenden zoude wraakroepende zijn in de oogen van elken weldenkende.

Hieruit blijkt het reeds, dat de banken van leening eigen kapitalen behoeven en dit wordt nog bevestigd door de volgende gronden. De banken van leening hebben thans in Nederland eigen kapitalen noodig: 1o. omdat zij in de huidige oogenblikken van de steden, die de overwinsten der banken ten haren nutte bezigden, welligt niet naar behooren zouden worden ondersteund; 2o. omdat die overwinsten, want er zullen er altijd eenige moeten zijn, den weg der gewoonte zouden volgen.

Maar de banken van leening behoeven eigen kapitalen in alle landen en in alle tijden 1o. omdat de gemeenten karig zijn in het toekennen van gelden, zelfs aan den noodlijdende, en dus aan den mingegoede nog minder hulp zullen bieden; 2o. omdat er zich tijden en omstandigheden zouden kunnen voordoen, waarin de gemeenten buiten magte zouden zijn dit te kunnen doen; 3o. omdat juist voor die drukkende oogenblikken de banken in staat moeten zijn buitengewoon groote diensten te bewijzen; 4o. omdat partikulieren niet gaarne, vooral in die omstandigheden, gelden leenen aan inrigtingen die geene groote interessen kunnen aanbieden, geene vaste aflossing kunnen bepalen, in allen gevalle het geleende niet opzegbaar kunnen stellen; 5o. omdat het langzame accres van eigen fondsen alleen de vermindering van interest door de beleeners te betalen mogelijk maakt; 6o. omdat men aan edele of godsdienstige personen daardoor de gelegenheid aanbiedt dit doel te bespoedigen door schenkingen bij leven of na doode aan die inrigtingen te vermaken.

Intusschen al deze voorzegde pogingen, al dit streven, die geheele administratie, die geheele werkkring worden door het bevoegde toezigt, door edele mannen, als even zoo vele voogden, bewaakt; en tot gewigtige daden is de toestemming der plaatselijke of hoogere Regering benoodigd.

De invretende kanker, die het lager finantieel gedeelte der maatschappij folterde, waren die personen welke hun bestaan, ja dikwijls hunne weelde uit de armoede zelve putteden.

De oorzaak dier gemelde kwaal kan alleen worden weggenomen door die personen buiten wettelijke mogelijkheid te stellen hun schadelijk bedrijf uit te oefenen. De banken vermeerderen hare inrigtingen en aan de ware behoeften zal worden voldaan.

Intusschen deze menschen, even als de miskenning der voorgemelde beginselen, hebben de inrigting der banken van leening steeds hoogelijk benadeeld, haar van karakter doen ontaarden en eeuwen lang eene billijke wraak tegen haar doen inroepen.

In de voorgestelde wet hervind ik de ware beginselen, welke ik vermeen de ware grond te zijn, waarop de banken van leening moeten gevestigd worden, zoo als de vorige spreker reeds zoo volledig heeft doen uitkomen.

Door de voorgestelde wet zullen wij niet alleen onmogelijk maken het weder ontstaan van vroegere kommissarissen-generaal, die te hunnen behoeve al de tafelen van leeninge als eene hoogst gunstige handelszaak exploiteerden, zoo als een Bernardijne Succa, een François Massazia, door den Prins en de Staten als zoodanig benoemd en gebeneficieerd; daardoor zullen ophouden de openbare verpachtingen van het regt van leentafelen, als stonden zij gelijk met de tollen en sluizen, als waren zij eene bron van gemeentelijke inkomsten en een middel om dezen of genen een bestaan te bezorgen, beide ten koste der mingegoeden; daardoor zullen wegvallen, niet de interesten wegens geleende penningen, hetzij aan gemeeneenten, hetzij aan godsdienstige inrigtingen, hetzij aan partikulieren verschuldigd, maar die grove en aanzienlijke uitkeeringen, als overwinst, van de schamele gemeente met tranen besprengd, genoten.

Daardoor zullen vele billijk aangeheven klagten wegvallen en zullen wij niet eene reeks van geschriften ten nadeele der banken van leening te voorschijn zien treden, waarvan zelfs de bibliotheek dezer Kamer getuigt, en welke geschriften de Staten van Holland den 30sten Maart 1648 meenden te moeten verbieden, die, ofschoon zelven erkennende dat er gewaakt moest worden, »dat de goede ingezetenen en voornamelijk de arme gemeente met geen bijtende woeker uitgemergeld werden", den moed niet hadden hunne eigene resolutien, die de aanleidende oorzaken daarvan waren, te herzien, maar liever de tafelhouderen 20 en 30,000 gulden kontributie, bij repartitie onder hen, deden opbrengen, op grond, zoo als wij in de resolutien lezen: »de lombarts- of tafelhouders van de banken van leeninge met haare penningen het meeste en sekerste profijt doen, tot beswaarnisse van de gemeente en dat het capitaal veel honderd duisend bedragende, daervan niet gecontribueert wordt."

Maar zijn nu, Mijnheer de Voorzitter, de door de wet voorgestelde bepalingen uitvoerbaar? Ik aarzel niet, dit volmondig toestemmend te beantwoorden. En ik voer hiertoe getuigen bij: Belgie en Frankrijk.

In het naastgelegen Koningrijk Belgie heeft de Minister van Justitie, onder wiens departement de *monts de piété* ressorteren, in de maand Julij 1844 eene kommissie van zeven leden benoemd, met bepaalden last, om al die inrigtingen in loco te onderzoeken, en daarna de middelen voor te stellen om dezelve te reorganiseren.

Deze kommissie bragt den 8sten Julij 1845 een zeer grondig rapport uit. Zij onderzocht of het *voldoende* konde zijn, alleen het hooger bestuur te doen beslissen, in geval door het gedeputeerd provinciaal bestuur (la députation) geweigerd was de door het gemeentelijk bestuur opgestelde reglementen goed te keuren. De kommissie was eenparig van gevoelen, dat de werking van het hooger bestuur meer daadwerkelijk en mitsdien invloedrijker op het punt der banken van leening zijn moest. Door de Regering werd, na nog een nader onderzoek, een wets ontwerp voorgesteld, hetwelk bij de beraadslagingen ernstig aan de beginselen van regt en aan den aard en het doel der banken van leening werd getoetst, en den 30sten April 1848 als wet werd uitgevaardigd.

Deze Belgische wet bevat meerendeels dezelfde beginselen als de *thans* bij ons voorgedragene wet. En deze wet is grootelijks eene herhaling van het Koninklijk besluit van 31 October 1826.

Ten gevolge van die afgekondigde wet werden al de reglementen der *monts de piété* in Belgie herzien, met die wet in verband gebragt en door Koninklijke goedkeuring bekrachtigd.

Dit getuigen de exemplaren dier reglementen, welke ik alle, door de beleefde medewerking der Belgische autoriteiten, in bezit heb mogen ontvangen. En dat deze reglementen en beginselen in Belgie gunstig werken, heb ik persoonlijk uit den mond van verschillende hooge en lage autoriteiten vernomen; ook van onderscheidene personen, die door hunnen maatschappelijken stand in staat waren deswege afdoende inlichtingen te geven.

Onderscheidene direkteuren en griffiers der banken van leening, inzonderheid van die te Antwerpen en Brussel, gaven mij de stellige verzekering, dat de nieuwe organisatie zelfs in die groote steden zeer goed aan de verwachting beantwoordde, bepaaldelijk dat de hulpbanken met zeer goed gevolg de inbrengers vervangen hadden; dat de kapitalen der inrigtingen reeds merkelijk waren aangeroeid en men dan ook het *quantum* der te betalen interesten, door de in beleening gevende personen, had kunnen verminderen.

Men verwondere zich eenparig over den twijfelachtigen inhoud der mededeelingen nopens de goede werking der Belgische wet, aan ons Gouvernement gedaan, en de twijfel-vermeerderende wijze, waarop deze mededeelingen in de Memorien van Toelichting aan deze Kamer ter kennisse gebragt en besproken zijn.

Het Ministerie van Justitie verzekerde mij, dat de wet in alle opzigten aan de verwachting voldoet, en stelde mij in staat door cijfers hare gunstige werking te kunnen nagaan. Gaarne deelde ik die cijfers der Vergadering mede, doch zulks is bij mondelinge voordragt ondoenlijk. Ik vermag slechts mede te deelen, dat de volgende banken reeds op het einde des jaars 1850 hare eigene kapitalen bezaten, en wel die van:

Brussel. .	fr. 297,424.85;	Gent, . .	fr. 19,043.56;
Leuven. .	136,856.06;	Dendermonde	12.000.00;
Nivelle. .	181,600.37;	Brugge . .	38.579.09;
Tienen. .	10,619.70;	Yperen . .	6,809.80;
Antwerpen	414,100.57;	Ostende. .	13,871.16;
Mechelen . .	137,215.75;	Luik. . .	195,712.04;
Doornik. .	100,000.62;	St. Truijen. .	19,053.80;

terwijl de kapitalen van Diest, Lier, Bergen, St. Nikolaas, Kortwijk, Huy, Verviers, Namen en Dinant nog van geen aanbelang zijn door het luttel bedrag der ontvangsten.

Ik zal er bijvoegen, dat onder het Nederlandsch bestuur deze gelden geheel andere bestemmingen ontvingen; zoodat bijv. de bank van leening te Antwerpen, die, van het jaar 1805 (an XIII) tot het jaar 1814 ingesloten, eene winst gemaakt had van fr. 276,164.82, en daarvan slechts 15,000 francs aan armen-inrigtingen vrijwillig had uitgekeerd, sedert het jaar 1815 tot en met den 27sten Maart 1828 had moeten uitkeeren:

aan de hospices.	fr.	116,201.79
aan het bureau de bienfaisance.	«	53,380.41
te zamen . .	fr.	169,582.20

en slechts 28,977.05 fr. gedurende al die jaren ten behoeve der inrigting had mogen genieten; en sedert de toepassing van het Koninklijk besluit van 31 October 1826, sedert 27 Maart 1828, eene winst gehad hebbende van f 53,090.31, slechts f 2,743.17 ten nutte der inrigting had mogen bekomen; doch sedert het jaar 1833 tot en met 1847 eene winst gemaakt hebbende van fr. 464,235.69. daarvan uitgekeerd had aan bovengenoemde godsdienstige inrigtingen fr. 375,755.21 en fr. 72,604.29 voor de inrigting gebezigd had; en dat sedert de invoering der wet van het jaar 1848 deze uitkeeringen, voor zooveel *overwinsten* betreft, opgehouden hebben plaats te vinden.

Dit laatste geschiedde echter alleen met het doel, om genoegzaam eigen kapitaal te erlangen en de interesten ten behoeve der mingegoeden te verminderen, waarmede reeds op eenige plaatsen een aanvang is gemaakt, bepaaldelijk te Brussel, alwaar met de *hospices*, aangezien de vroeger genotene uitdeelingen, als overwinst, over het ten jare 1848 aanwezige kapitaal eene schikking is getroffen, waarbij een gedeelte daarvan aan de *hospices* doch het grootste gedeelte aan de bank van leening als *eigen fonds* is verbleven.

Ook is het opmerkelijk, dat te Brussel, sedert de inbrengers zijn verdwenen, en hulpbanken zijn opgerigt, de beleeningen en de overwinst aanmerkelijk zijn toegenomen — en voornamelijk ook de *boni*, voorkomende uit de onafgeloste en verkochte panden, die vroeger ongeveer 1000 francs bedroegen sedert 9 à 10,000 francs beliepen, thans echter tot ongeveer 6000 francs zijn verminderd, sedert de bank de zorg genomen heeft van op elk beleen-billet te vermelden, dat die *boni* op den aangewezen tijd te ontvangen zijn.

In Frankrijk, waar, volgens het officieel, zeer uitgebreid en hoogst gedetailleerd verslag van de Wattevile, in 1850, (over het jaar 1847) uitgebragt. 45 monts de piété aanwezig zijn, waren er 39 behoorlijk gemagtigd en geregeld door het hooger bestuur; slechts 6 waren door arrêtés préfectoriaux gemagtigd en ingerigt. Van deze 45 waren er 23 die hunne overwinsten kapitaliseerden; 3 welke dezelve met godsdienstige inrigtingen verdeelen; en slechts 13, die hunne overwinsten aan hospices- en soortgelijke gestichten uitkeeren; terwijl 5 geheel gratis beleenden.

Vijf monts de piété hadden spaarbanken aan hunne inrigting verbonden; slechts vier werden door steden ondersteund en ook slecht vier dekken hunne uitgaven door gewone ontvangsten, wel door liefdegiften. Achttien waren geene eigenaren hunner gebouwen, maar betaalden deswege eene gematigde huur; slechts twee betaalden dezelve niet, niettegenstaande zij geene eigenaren waren.

Welke zijn nu de gevolgen dezer orde van zaken?

dat 5 monts de piété gratuitement:

12	«	«	«	à	4	pCt.
1	«	«	«	«	4½	«
4	«	«	«	«	5	«
6	«	«	«	«	6	«
1	«	«	«	«	7	«
3	«	«	«	«	8	«
4	«	«	«	«	9	«
2	«	«	«	«	9½	«
3	«	«	«	«	10	«
1	«	«	«	«	11	«
en 11	«	«	«	«	12	« beleenen, zoo-

dat het gemiddeld bedrag is 8 per cent.

En nu deelt diezelfde de Watteville mede, dat behalve deze interesten ten behoeve der banken van leening betaald, de inbrengers nog eene zuivere winst genieten van 800,000 francs, zijnde het dubbel der winsten van de 45 monts de piété te zamen; — redenen om welke hij dan ook op de afschaffing der inbrengers aandringt, terwijl hij tevens het voordeel der Belgische wet en harer beginselen betoogt en zich zelfs op het voorbeeld van Parijs beroept, waar eene hulpbank aanwezig is, die allergunstigst werkt, en welke eene *caisse* bezit, waar zij, die geld op goed hebben genoten, bij kleine stortingen de geheele aflossing der geleenden som voorbereiden, welke *caisse* de gelukkigste gevolgen voorbrengt.

De heer de Watteville roept voor zijn systeem het gevoelen in van den huidigen en van den vroegeren administrateur der bank van Parijs, en zelfs zegt hij bladz. 101, ten gevolge der hem verstrekte mededeelingen:

«Les hommes si éclairés qui sont placés (in 1850) à «la tête de la ville d'Amsterdam et de la banque de «pret, ont pris une généreuse initiative et leur opinion «est unanime pour condamner ce qui existe."

Dat eene voorgestelde wet zoo als de onze bij derde lezing in Frankrijk is verworpen, ligt niet bepaaldelijk in de afkeuring der gestelde beginselen, maar in bijomstandigheden, die den oordeelkundigen navorscher niet zullen ontglippen.

Zal ik nu ten slotte vermelden, dat hier ter stede, door de ijverige pogingen van die mannen, welke uit den stedelijken raad zijn gekommitteerd en door de hoofdambtenaren der bank van leening, welke allen hunne roeping zoo diep beseffen, reeds eene groote voorbereidende proef, in den geest der voorgedragen wet, is genomen, eene hulpbank is opgerigt, met afschaffing der inbrengers? Ik zoude gerustelijk kunnen verzekeren, dat deze nieuwe regeling aanvankelijk reeds goed is werkende en aan de verwachting van den gemeenteraad beantwoordt; doch deze inrigting is slechts sedert korten tijd in werking, en ofschoon ik voor mij, en alle die deze groote schrede met onpartijdigheid en oplettend hebben gadegeslogen, de beste vruchten daarvan verwachten, kan deze verbetering nog niet als afdoend bewijs worden aangevoerd. Inmiddels getuigd zij voor den geest, welke de bestuurders der residentie bezielt en laat welligt bijval de voorgedragen wet alhier zal worden ontvangen.

Uit het door mij besprokene volgt, Mijnheer de Voorzitter, dat ik den hoofdinhoud en de algemeene strekking dezer wet volkomen kan beamen. Sommige punten van ondergeschikt belang, waartegen ik eenige bedenkingen zoude vermeenen te moeten maken, zullen, naar ik vertrouw, bij de behandeling der artikelen wel eenigzins gewijzigd en verbeterd worden.

Ik zal niet ontveinzen, dat de invoering en toepassing dezer wet, bij ons te lande, wel met eenige moeijelijkheid zal gepaard gaan, te meer dewijl het eene instelling betreft, waarin de misbruiken, sedert jaren, eeuwen, als het ware zijn ingeworteld, maar dit moet ons niet afschrikken om met krachtige hand pogingen ter verbelering aan te wenden in eene zaak, die zoo edel, zoo groot is, die voor de mingegoeden en tijdelijk in nood verkeerenden van het hoogste belang is.

Ik eindig, zoo als ik reeds de eer had bij den aanvang mijner rede te zeggen, dat ik openlijk mijne vreugde betuig, dat de heer Minister den moed gehad heeft, dit hoogst gewigtige onderwerp door de wet en daaruit voortvloeijende wettelijke bepalingen te willen regelen.

STAATKUNDIG OVERZIGT.

De meeste koeriers, overbrengers van het geratificeerd traktaat van 30 Maart, moeten reeds op weg naar Parijs zijn. De gezant van den Sultan is den 14den vertrokken; de bladen melden heden het vertrek van dien van Oostenrijk. Eene depêche uit Berlijn, van den 19den April berigt ons dat de Koning van Pruissen Vrijdag den 18den het traktaat geteekend heeft.

Tijdingen uit Rusland zeggen dat de reis van Keizer Alexander naar Moskou een zeer gelukkigen indruk heeft te weeg gebragt. De Keizer had vóór zijne aankomst maatregelen genomen, die zeer goed ontvangen zijn geworden. Deze reis heeft al de gemoederen van den ouden adel die men onder de vorige regeringen scheen te verwijderen, weder tot hem getrokken.

Keizer Alexander heeft in eene redevoering tot de beambten van Moskou, officieel de magtige beweegredenen doen kennen, die hem genoopt hebben om een einde aan de vijandelijkheden te maken. Na verklaard te hebben «dat hij de kunsten van den vrede verkoos, boven den ijdelen roem der gevechten" heeft hij zijn besluit te kennen gegeven om de krachtigste impulsie te geven aan de industrie der uitgestrektste streken, waaruit zijn land bestaat.

»Ik heb — zeide de Czaar o. a. —, de Russische havens voor den wereldhandel en de grenzen voor de vrije cirkulatie der vreemde voortbrengselen geopend. Ik begeer dat voortaan op onze markten de ruil tusschen de levensmiddelen van allen oorsprong, en onze ruwe en bewerkte produkten, zoo gemakkelijk mogelijk kunne geschieden. Ik wensch een nieuwe vlugt te geven aan onze binnenlandsche nijverheid, en ik reken daarbij op de ondersteuning van elk edelman in het bijzonder.

Berigten uit Konstantinopel melden dat Omer-Pacha zoude belast worden met het opperbevel over de mobiele troepen, die gezonden zullen worden om overal de ten uitvoerbrenging van het hatti-humaïoun te verzekeren. Indien deze tijding bevestigd wordt, moet zij beschouwd worden als een bewijs van het ernstig voornemen der Porte om de Christenen krachtdadiglijk te beschermen, en haar gezag tevens met kracht te handhaven.

De polemiek der dagbladpers gaat voort met de aangelegenheden van den staat van Parma. De meeste liberale Piemonteesche bladen hebben zelven erkend dat de bezetting door Oostenrijk der grenzen van Parma volstrekt geen staatkundig belang had, en dat zij het natuurlijk gevolg was, van de feiten die er onlangs voorgevallen zijn.

In een brief uit Genua wordt beweerd, dat waarschijnlijk te Rome konferentiën zouden gehouden worden, gelijk aan die van 1831, waarin al de Italiaansche kwestien zouden behandeld worden. De Europeesche mogendheden zouden daarop vertegenwoordigd worden door hunne tegenwoordige gezanten bij den H. Stoel. Dit berigt vindt echter voor alsnog weinig geloof.

Men schrijft uit Turyn 15 April, dat er bij de terugkomst des graven de Cavour eene verandering in het ministerie zoude plaats hebben. Deze zoude de portefeuille van buitenl. zaken aanvaarden; de generaal Durando zoude die van oorlog aan den generaal Lamarmora overdragen en de heer Cebrario aftreden.

De tijdingen uit Spanje zijn geruststellend. Te Valencia heerscht rust; de ontwapening der nationale militie is, goede orde bewerkstelligd; de staats-onder-sekretaris van buitenlandsche zaken heeft zich naar deze stad begeven om instruktiën voor generaal Zabala over te brengen.

De *Steamer* der Vereenigde Staten is den 20 in de haven van Liverpool binnengeloopen met tijdingen uit New-York van 10 April. In de zitting van den Amerikaanschen Senaat van den 7den, heeft de heer Mason, in naam van het komité van buitenlandsche Zaken, zijn rapport uitgebragt omtrent de aangelegenheid betreffende het Sondtolregt. De konklusien van het rapport luiden dat een wetgevende akt niet noodzakelijk is om een einde te stellen aan het traktaat met Denemarken. De Senaat heeft besloten dat deze konklusien het voorwerp van eene bijzondere diskussie zullen uitmaken.

Het nieuws uit Mexiko meldt, dat Puebla zich aan de regerings troepen had overgegeven. Dit berigt eischt echter bevestiging.

Generaal Walker had uit Nicaragua den majoor Slchessinger afgezonden om Costa Rica te bestrijden. De president van laatsgemelde republiek had het volk te wapen geroepen; 4000 man troepen van Costa Rica waren op de been gebragt.

Volgens de berigten uit Britsch Indie in de *Triëster Zeitung*, was de afgezette Koning van Oude voornemens naar Engeland te vertrekken, om daar bezwaren tegen zijne afzetting in te dienen; volgens anderen zoude hij slechts een gezant derwaarts zenden.

ITALIE

De *Corrière Mercantile* van Genua doet in de volgende regelen, de juiste waarde uitkomen der bewegingen door de Oostenrijkers op de Parmasche grens gemaakt, waarvan de *Times* zoo veel gerucht heeft gemaakt.

»Eenige geringe bewegingen van Oostenrijksche troepen in het hertogdom Parma hebben aanleiding gegeven tot de vreemdste overdrijvingen en kommentarien. Men zoude zeggen dat het hier eene bedreiging of een strategische voorzorg betrof. Hiervan is niet het minste spoor te zien. Om den staat van beleg van het hertogdom te voltooijen, zijn eenige detachementen soldaten ter bewaking gesteld van zekere plaatsen en vooral van die van Pontremoli en Bardi, aan welke laatste men met veel ophef den naam van vesting geeft. Deze lokaliteiten zijn overigens in Parma gelegen. De Westersche alliantie zal zich voorzeker niet zeer behoeven te verontrusten over de marsch van een luitenant of sergeant, die aan het hoofd van eenige soldaten in de rigting van een of andere stad of burgt van Parma optrekt.

Van een anderen kant, zouden, volgens de *Oest. Corr* de maatregelen die Oostenrijk in het hertogdom Parma heeft genomen, met goedkeuring van Frankrijk zijn geschied, daar deze twee mogendheden in Italie eerder gemeenschappelijke dan tegenstrijdige belangen te bewaken hebben.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 21 April. Aan den maarschalk Radetzky is volmagt gegeven, om aan alle Lombardijsche vlugtelingen, tegen eene eenvoudige verklaring van hunne goede gezindheid, den terugkeer in Oostenrijk toe te staan en hen in het bezit van hunne in beslag genomen bezittingen te stellen; alleen de graven Borromeo en Casati, alsmede de markies Raymondi zijn van die gunst uitgesloten.

ENGELAND.

LONDEN, 21 April. Het officieel programma van de groote revue te Spithead is openbaar gemaakt. De *Washington Herald* zegt in haar nommer, dat twee detachementen van het Engelsch en Fransche eskader in Amerika manschappen zullen ontschepen, ten einde de republiek Costa Rica te ondersteunen in den oorlog tegen Nicaragua.

De *Morning Chronicle* wil weten, dat Lord Palmerston terstond na de ratifikatie van het vredestraktaat het Parlement zal ontbinden.

De *Morning Advertiser* meldt positief dat het Engelsch parlement binnen kort ontbonden zal worden. Andere bladen spreken de tijding tegen, die evenwel niet volstrekt onwaarschijnlijk is.

FRANKRIJK.

PARIJS, 21 April. De *Moniteur* vaardigt thans het dekreet uit betreffende de overeenkomst der telegrafische gemeenschap tusschen Frankrijk, Spanje, Belgie, Sardinie en Zwitserland. Deze overeenkomst zal vier jaren van kracht zijn, behoudens eene eventueele verlenging.

— In het departement la Moselle heeft men rijke kolenmijnen ontdekt.

— Volgens eene dépêche uit Madrid behelst de *Gaceta* de budgetten van 1856 en de eerste zes maanden 1857. De uitgaven worden begroot op 2.[illegible] realen.

— Onlangs is, gelijk men weet, door het [illegible] regtshof in Frankrijk uitgemaakt dat in [illegible] de [illegible]

biljetten voor de verkiezingen niet mogen verspreid worden zonder toestemming van den departements-prefekt. Deze uitspraak, gegrond op eene wet uit de dagen der Fransche republiek, geeft in een land alwaar het algemeen stemregt bestaat maar niet alle burgers kunnen schrijven, aan de regering een middel in hand om de verkiezing van haar onwelgevallige personen tegen te werken. Hierop is in de zitting van het Wetgevend Ligchaam van den 19den dezer de aandacht gevestigd door den heer de Montalembert, den beroemden Katholieken redenaar en schrijver, die ook in het Wetgevend Ligchaam, zonder oppositie tegen het keizerlijke gouvernement te maken, eene onafhankelijke en vrijmoedige taal tot hetzelve voert. Hij waarschuwde het thans nadrukkelijk, om het algemeene stemregt, den grondslag waarop het gebouwd was, ongeschonden te laten en niet door zijdelingsche aanrandingen tot een ijdelen klank te maken.

Hierop is van wege het gouvernement geantwoord dat het de eerlijke en volle toepassing van het algemeene stemregt wilde, maar in het algemeen belang op het verspreiden van ingevulde stembiljetten toezigt behoorde te houden; dat er buitendien andere middelen genoeg voor de kandidaten waren om zich aan de kiezers bekend te maken; en dat het Wetgevend Ligchaam bij de toelating van nieuwe leden het regt had om eene verkiezing, die niet met volle vrijheid geschied was, nietig te verklaren.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 23 *April*.

Z. M. heeft benoemd tot ridders der orde van den Nederlandschen Leeuw, de heeren: mr. *G. T. J. Wicherlink*, raadsheer in het prov. geregtshof in Overijssel, en mr. *J. A. Engelhard*, raadsheer in het prov. geregtshof in Groningen.

Staten-Generaal.

TWEEDE KAMER.

Zitting van den 21 April.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn ingekomen:

een wets-ontwerp tot vaststelling der raming van uitgaven wegens verstrekkingen door het Departement van Marine voor 1856;

vijf wets-ontwerpen tot naturalisatie van J. P. Grimm, P. F. W. Göring, C. A. W. Holscher, M. F. Holthausen en A. Rayly.

De beraadslagingen over het voorstel van den heer Wintgens tot instelling van plaatselijke raden van gezondheid zijn heden voortgezet.

Over het voorstel in het algemeen voerden het woord de heeren: Godefroi, Hoynck van Papendrecht, Wintgens, Groen van Prinsterer en van Golstein.

Art. 1 luidende:

«In iedere gemeente wordt opgerigt een raad van gezondheid.

«Ook kan, met inachtneming der artt. 121, 122 en 173 der wet van den 29sten Junij 1851, tot regeling van de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der gemeentebesturen (*Staatsblad* no. 85) een raad van gezondheid in twee of meer gemeenten worden opgerigt", — werd daarop zonder beraadslaging aan de stemming onderworpen, en met 29 tegen 22 stemmen afgestemd, waarna de voorsteller, de heer Wintgens verklaarde zijne voordragt in te trekken.

Daarna heeft de interpellatie plaats gehad van den heer van Bosse omtrent de instelling der Luxemburgsche bank die hare operatie hier te lande te willen uitoefenen. Nadat de gevraagde inlichtingen door den Minister van Justitie gegeven waren, is de behandeling van dit onderwerp gesloten.

Zitting van den 22ste April.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een wets-ontwerp tot verlenging voor de gemeente Amsterdam van den in art. 291 der gemeentewet gestelden termijn tot 1 Januarij 1859.

Over het onderwerp waaromtrent de heer de Poorter vroeger aangekondigd had eenige inlichtingen van de Regering te vragen, te weten het tot heden nog niet behandelen door de Eerste Kamer van het in de Tweede Kamer op den 13en Maart jl. aangenomen wets-ontwerp tot inkoop en amortisatie van nationale schuld ten bedrage van 10 millioen, heeft tusschen dien heer en den minister van finantien eene korte woordenwisseling plaats gehad.

Aan de algemeene beraadslagingen over het wets-ontwerp tot goedkeuring van de artikelen van het met Oostenrijk gesloten handels- en scheepvaartverdrag hebben deelgenomen de heeren van Goltstein, Sloet tot Oldhuis, van Bosse, Stolte, van Hoëvell, Rochussen en de ministers van finantien, van buitenl. zaken en van kolonien.

Na de goedkeuring van het eenig artikel en de beweegredenen is het wets-ontwerp met 50 tegen 4 st. aangenomen.

TEGEN hebben gestemd de heeren van der Linden, van Hoëvell, Storm en Thorbecke.

In den nacht van Zondag op Maandag ontstond te Dongen een hevige brand bij A. van de W., die zoo spoedig toenam dat in eenige oogenblikken huis en schuur in de asch lagen. Het vee, behalve twee varkens die met al het huisraad verbrand zijn, is door de vastberadenheid van den dienstknecht Martines van Halgerel. Niets was tegen brandschade verzekerd. De brand is in de schuur aangekomen; men denkt dat hier kwaadwilligheid heeft plaats gehad, te meer wijl de bewoners in twee dagen niet in de schuur waren geweest. De schade wordt begroot op *f* 3000.—

Naar men uit goede bronnen verneemt, zal er toch spoedig een waterschaps- bestuur op de Oude Maas, 's Lands van Heusden, gekonstitueerd worden. Reeds zijn door de betrokken polder-besturen de te verkiezen leden door een drietal voorgedragen zoodat dus in de belangen van een aantal polders zal worden voorzien.

H. M. de koningin der Nederlanden is in den namiddag van den 17 jl. te Stuttgart aangekomen.

Volgens een berigt van Zr. Ms. zaakgelastigde te Rome is bij besluit van den 3den dezer de vrije uitvoer tot op 31 Julij ek. is toegestaan van maïs, rijst, witte boonen, graauwe erwten, linzen, sisserwten en boonen.

De tarwe-oogst heeft in 1854 in de Pauselijke Staten bedragen 2,870,573 rubi, en die van maïs 1,060.632 rubi. De oogst van tarwe in 1855 bedroeg 178,593 rubi minder dan in het vorige jaar, die van maïs 20,565 rubi meer.

De gemeenteraad van Utrecht heeft in zijne zitting van 17 dezer, eene som van *f* 800 ter beschikking gesteld van burgemeester en wethouders, om te kunnen strekken, als subsidie voor de liedertafel *Aurora*, bij aldien het door dat zanggezelschap in Junij te geven groote zangersfeest een te kort mogt opleveren.

De uitgever der *Amersfoortsche Courant* is gedagvaard, om den 6de Mei e. k. te verschijnen ter teregtzitting van het provinciaal geregtshof van Utrecht, als wanneer het hooger beroep zal worden behandeld van het veroordeelend vonnis, door de arrondissements-regtbank alhier, op klagte van den heer Luyben, den 20sten Maart tegen hem gewezen. De heer mr. B. C. E. Proes, advokaat te 's Hage, zal den appelant als verdediger ter zijde staan.

Eergister zag men te Antwerpen op de hoeken van verscheidene straten en onder anderen aan het hôtel van het provinciaal gouvernement, oproerige plakaten aangeplakt, van den volgenden inhoud: AFSLAG VAN BROOD, OF DE BAKKERS DOOD! (*Avenir* d'Anvers.)

LATERE BERIGTEN.

De belangrijke tijdingen komen heden van Italie. De *Armonia* van Turijn geeft, in eene Parijsche korrespondentie, verslag van een onderhoud dat de graaf de Cavour met *een hoog personaadje*, over de moeijelijkheden tusschen Piemont en den H. Stoel, en de noodzakelijkheid om er een einde aan te moeten maken, heeft gehad. Kardinaal Antonelli, tot wien men zich gewend heeft, heeft door een brief, vol van verhevene gevoelens geantwoord. Men mag gelooven dat, om tot dit doel te geraken, het Sardinisch ministerie gewijzigd en de kamer ontbonden zal worden. Wanneer er een konkordaat gesloten is, zullen er nieuwe verkiezingen plaats hebben en zal Piemont konstitutionneel blijven, zonder goddeloos, noch revolutionnair te worden.

Men bereidt, naar het schijnt, den Oostenrijkschen gezant bij het Parijsche Kongres, een schitterend onthaal voor. Het staatkundig gedrag van den heer von Buol is het onderwerp der lofuitingen van de Weener dagbladpers. «De heer von Buol, zegt hieromtrent de *Oest-Deutsche-Post*, heeft het groote denkbeeld van Maria-Theresia en van haren minister, den heer von Kaunitz, verwezenlijkt: de alliantie van Frankrijk en Oostenrijk."

De dagbladen en korrespondentiën van het zuiden van Frankrijk melden dat er thans eene groote bedrijvigheid in de Fransche havens der Middelandsche Zee heerscht. Alle dagen worden er schepen naar de Krim gezonden om de troepen af te halen en dezelve naar Frankrijk terug te voeren. De divisie van generaal De Failly, die zich te Eupatoria bevond, is reeds op zee en wordt elk oogenblik te Toulon verwacht.

Eene depeche uit St. Petersburg meldt dat de nationale militie ontbonden is.

Dezelfde depeche meldt dat graaf Orloff benoemd is tot voorzitter van den rijksraad en lid van den ministerraad, ter vervanging van prins Tschernitscheff, minister van oorlog, die om zijn hoogen ouderdom aftreedt.

PARIJS, Dingsdag, 22 April. De *Moniteur* kondigt de ontbinding aan van het eerste regement Afrikaansche jagers om de kosten van organisatie van vier nieuwe regimenten kavallerie van de keizerlijke garde te bezuinigen.

Ten einde allengskens het leger op voet van vrede worde teruggebragt, worden de vierde bataillons van de linie regementen opgeheven. Het 101ste en 102de reg. linie-troepen worden ontbonden. De honderd regementen die nog behouden zijn, worden gereorganizeerd in drie bataillons en acht kompagniën. Het 1ste en 2de vreemden-legioen worden ontbonden. De epidemie houdt op in de Krim.

De Porte heeft het bestuur der hospodars van Wallachije en Moldavie vervallen verklaard en een Kaimacan benoemd, voorloopig belast met het bestuur over die Vorstendommen.

LONDEN, Dingsdag morgen, 22 April. Het Hoogerhuis heeft in zijne zitting van heden nacht de bill betrekkelijk de kerkelijke tucht verworpen.

De heeren Manners, Duncombe en Knox, hebben zich in het Lagerhuis tegen het vieren van den vrede verklaard, zoolang de tekst niet algemeen bekend is.

Fransche zee-officieren zijn te Porsmouth aangekomen om bij de zee-evolutien te Spithead tegenwoordig te zijn.

KONINGSBERGEN, Maandag avond, 21 April. Berigten uit Rusland melden dat het gouvernement den uitvoer uit Polen heeft toegestaan, van schapen, huiden, vleesch, paarden, varkens, hoornvee, brandewijn van granen, spiritus, touwwerk, zeildoek, hooi enz.

Advertentiën.

*** Heden verloste zeer voorspoedig van een *ZOON*, ELISABETH MARIA DEWERD, geliefde Echtgenoote van

P. SWINKELS.

MAREN, 17 April 1856.

JAARMARKTEN IN NOORDBRABANT.

24 April.	*Empel en Meerwijk*, paarden en beestenm.
24 April.	*Lith*, paarden en beestenmarkt.
24 April.	*St. Michiels-Gestel*, beestenmarkt.
25 April.	*Geffen*, beestenmarkt.
25 April.	*Grave*, markt.
27 April.	*Maashees* en *Sambeek*, kermis.
28 April.	*Bergeijk*, beesten en linnenmarkt.
28 April.	*Boxtel*, paarden en beestenm.
28 April.	*Someren*, beestenmarkt.
28 April.	*Tilburg*, jaarmarkt.
29 April.	*Cuijk* en *St. Agatha*, beesten en linnenm.
29 April.	*Eersel*, beestenmarkt.
30 April.	*'s Hertogenbosch*, paard. beest. en linnenm.
30 April.	*Leur*, paarden, beesten en linnenm.
30 April.	*Oss*, paarden, beesten en linnenmarkt.

MARKTBERIGTEN.

's HERTOGENBOSCH, 21 en 22 *April*.

Rogge. . . .	*f* 9,35	à *f* 10,00	het Mud.
Boekweit . . .	» 8,50	à *f* 9,00	» »
Haver. . . .	» $0,08^{1}/_{2}$	à *f* 0,09	het pond

De 3 Nederl. ponden Roggebrood 39 Cents
Boter *f* 1,00 à *f* 1,10 het Nederlandsch pond.

ROTTERDAM. 21 April.

Tarwe. De aanvoer van Zeeuwsche, Vlaamsche, Overmaasche en Flakkeesche was merkelijk kleiner dan de vorige week, doch meest wederom 40 à 60 cents lager worden afgegeven, waartoe dezelve traag van de hand ging, puike blanke *f* 12,75 à *f* 13,20; middelbare *f* 12 à *f* 12,50; mindere en geringe van *f* 9,50 tot *f* 11,50.

Rogge. Vlaamsche, Zeeuwsche en Overmaasche met genoegzamen toevoer 75 cents lager; puike blanke Vlaamsche en Zeeuwsche *f* 9,25 à *f* 9,50; Overmaasche *f* 8,75 à *f* 9,25; Overmaasche *f* 8,75 *f* 9,25; mindere en Noordbrabantsche *f* 8 à *f* 8,70.

AMSTERDAM. 21 April.

Granen stil en zeer flaauw.— Koolzaad L. $90^{1}/_{2}$ per najaar. — Raapolie *f* 49. Mei *f* $47^{1}/_{2}$, Oct. 42 Lijnolie *f* $32^{1}/_{2}$ Mei *f* $31^{1}/_{2}$; Oct. *f* 30.

SCHIEDAM. 22 April.

Moutwijn *f* 19,—; Jenever *f* 24,50; Amst. Proef *f* 25,75, per Ned. vat zonder Fust zonder de belasting.

Beursttijdingen.

BEURS VAN AMSTERDAM.
22 April.

W. S. $2^{1}/_{2}$ pCt. .	$65^{7}/_{16}$	Dt. Stiegl. en C°. .	$81^{3}/_{4}$
Dito 3 pCt.	$75^{1}/_{8}$ $^{3}/_{8}$ $^{1}/_{8}$	Dito 4 pCt. . . .	
Certif. 4 pCt. . . .	$98^{9}/_{16}$	Metal. 5 pCt. . . .	$79^{1}/_{2}$ $^{3}/_{8}$ $^{9}/_{16}$
Am. S. $3^{1}/_{2}$ pCt. .	$92^{5}/_{8}$	Nieuwe Dito 5pCt.	$84^{1}/_{2}$ $^{5}/_{8}$
Ard. v. 5 p. st. . .		Dito nationale . .	$80^{5}/_{8}$ $^{3}/_{4}$
Dito v. 150 p. st.		Dito $2^{1}/_{2}$ pCt. . . .	$40^{3}/_{8}$ $^{5}/_{8}$ $^{7}/_{16}$
Dito Coupons. . .		Braz. v. 100 p. st.	98
Dito Oude.		Mexik. 3 pCt. . . .	$21^{3}/_{4}$ $^{13}/_{16}$ $^{1}/_{2}$
Spanje $1^{1}/_{4}$ pCt . .	$24^{1}/_{16}$ $^{5}/_{16}$ $^{1}/_{16}$	Venez. 4 pCt. . . .	$29^{1}/_{4}$
Dt. Binn. 3 pCt. . .	$39^{1}/_{4}$ $^{1}/_{2}$ $^{5}/_{16}$	Fr. Old. 3 pCt. . .	
Port. te L. 3pCt. .	$45^{1}/_{8}$ $^{1}/_{4}$ $^{1}/_{8}$	Dito $4^{1}/_{2}$ pCt. . . .	
Oude Russ.	$101^{3}/_{8}$ $^{1}/_{2}$	Denem. 5 pCt. . .	
Dito 4 pCt.	$81^{5}/_{8}$	Pools. 4 pCt. . .	

BEURS VAN PARIJS.
21 *April*.

3 pCt. 74.50. $4^{1}/_{2}$ pCt. 1852 93.75. Bank 3975.— Noorder Spoorw. 1077.50 Rome 5 pCt. 1850 91. id. 1851 93.

BEURS VAN LONDEN.
19 *April*.

Cons. $93^{1}/_{2}$ id. 3 pCt. $92^{1}/_{2}$; id. 3 pCt. N. 93.—; Bank 213 Echeq —. Rusl. $4^{1}/_{2}$ pCt —. Mex. 3 pCt. —.

WATERHOOGTE TE GRAVE EN 's BOSCH

GRAVE 21 April. 8 el 59 d. boven AP; *gev.* 59 duim.
» 22 April 8 el 56 d. boven AP; *gev.* 56 duim.
De middelbare rivierstand te Grave is 6.75 el boven AP.
's BOSCH 22 April. 0 el 26 duim onder 0; *gev.* 25 duim.
» 23 April. 0 el 53 duim onder 0; *gev.* 23 duim.
De 0 te 's Bosch, is 4 el, 11 duim boven AP.

Gedrukt en Uitgegeven,
bij de Wed. D. A. A. DE ROOY te *'s Hertogenbosch*